

Wybrane teksty źródłowe

Benoît-Lévy Georges, La Cité-jardin, H. Jouve, Paris 1904.

Berlepsch-Valendas Hans Eduard von, Die Gartenstadtbewegung in England, R. Oldenbourg, München 1912.

Berlepsch-Valendas Hans Eduard von, Die Gartenstadt München-Perlach, Reinhardt, München 1910.

Blake William, Jeruzalem (tłum. Jerzy Pietrkiewicz), Poeci języka angielskiego, t. 2, PIW, Warszawa 1971.

Bruinwold Riedel Jan, Tuinsteden, J. Van Boekhoven, Utrecht 1906.

Dobrzyński Władysław, Housing in Poland, „Garden Cities and Town Planning” 1922, New Series, t. 12, s. 72.

Dobrzyński Władysław, Istota i rozwój idei Howarda (miasto-ogród), odbliska z „Przeglądu Technicznego” 1917, Warszawa 1917; www.polona.pl.

Dobrzyński Władysław, Krótki zarys prac delegacji do sprawy miast-ogrodów przy Warsz. Tow. Hygienicznym ze sprawozdaniem z wystawy miast-ogrodów, odbliska ze „Zdrowia” 1912, nr 10, Warszawa 1912; www.polona.pl.

Dobrzyński Władysław, O miastach przyszłości (Garden Cities), odbliska ze „Zdrowia” 1909, Warszawa 1909; www.polona.pl.

Drexler Ignacy, Miasta Ogrodowe, H. Altenberg, Lwów 1912; polona.pl.

Drexler Ignacy, Odbudowanie wsi i miast na ziemi naszej, Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Lwów 1921 (1916); www.dbc.wroc.pl.

Geddes Patrick, „Civics: as Applied Sociology”, odczyt dla Sociological Society na Uniwersytecie Londyńskim, 18 lipca 1904 r.; www.gutenberg.org.

Holewiński Józef, Osady ogrodowe wobec zniszczenia przez wojnę miast i miasteczek, Druk. Rubieszewski i Wrotnowski, Warszawa 1915.

Howard Ebenezer, Miasta ogrody przyszłości (tłum. Piotr Borman i Adam Czyżewski), Państwowe Muzeum Etnograficzne w Warszawie, Warszawa 2009 (1902).

Howard Ebenezer, To-Morrow: A Peaceful Path to Real Reform, Swan Sonnenschein, London 1898.

Irschick W., A Forest Settlement at Riga, „Garden Cities and Town Planning” 1922, New Series, t. 22, s. 146–148.

Kampffmeyer Bernhard, Die englische Gartenstadt Bewegung, Verlag der Gartenstadt-Gesellschaft, Berlin–Schlachtensee 1903.

MacFadyen Dugald, Sir Ebenezer Howard and the Town Planning Movement, Manchester University Press, Manchester 1933 (reprint Manchester University Press 1970).

Miżujew Pawieł Grigoriewicz, Sady-goroda i żyłiszcznyj wopros w Anglii, Izdaniye Towarischiestwa A.S. Suworina „Nowoje Wriemia”, Pietrograd 1916.

Osborn Frederic James, *New Towns after the War*, J.M. Dent, London 1942 (1918). Purdom Charles Benjamin, *The Building of Satellite Towns: A Contribution to the Study of Town Development and Regional Planning*, J.M. Dent, London 1925.

Richardson Benjamin W., *Address on Health* (referat wygłoszony w 1875 roku), w: *Proceedings of the National Association for the Promotion of Social Sciences*, London 1876, s. 100–120.

Sitte Camillo, *City Planning According to Artistic Principles* (tłum. George R. Collins i Christiane Crasemann Collins), w: Collins George R., Crasemann Collins Christiane (red.), *Camillo Sitte: The Birth of Modern City Planning*, Dover Publications, Inc., New York 1986.

Soissons Louis de, Kenyon Arthur K.M., *Site Planning in Practice at Welwyn Garden City*, Ernest Benn, London 1927.

Szczuka Mieczysław (sygn. M.S.), *Domy-ogrody w miastach-ogrodach*, „Dźwignia” 1927, nr 1, s. 47–55.

Tołwiński Tadeusz, *Osady ogrodowe w Anglii*, „Przegląd Techniczny” 1909, nr 27, s. 327–328; nr 29, s. 347–348; nr 32, s. 379–380; nr 37, s. 425–426; nr 44, s. 499–500; nr 47, s. 541–542, nr 50, s. 579–580.

Town Planning and the Modern Architecture at the Hampstead Garden Suburb (z esejami R. Unwina, M.H. Baillie Scotta i in.), T. Fisher Unwin, London 1909.

Unwin Raymond, Parker Barry, *Cottage Plans and Common Sense*, The Fabian Society, London 1902.

Unwin Raymond, *Memoir on H.E. Berlepsch-Valendas*, „Garden Cities and Town Planning” 1922, New Series XXII, s. 44–45.

Unwin Raymond, *Nothing Gained by Overcrowding*, P.S. King&Son, Westminster 1912.

Unwin Raymond, *On the Building of Houses in the Garden City*, w: Miller Mervyn (red.), *Nothing Gained by Overcrowding*. Sir Raymond Unwin, Routledge, Abingdon 2014, s. 41–55.

Unwin Raymond, *Town Planning in Practice. An Introduction to the Art of Designing Cities and Suburbs*, T. Fischer Unwin, London 1909.

Van der Swaelmen Louis, *Préliminaires d’art civique: mis en relation avec le „cas clinique” de la Belgique*, Leiden 1916.

Verhaeren Émile, *Le Villes tentaculaires précédées des Campagnes hallucinées*, Mercure de France, Paris 1920 (1913); www.ia700502.us.archive.org.

Opracowania

Anan'ich Boris, Kobak Alexander, *Russian responses to garden city idea: St Petersburg and green space, 1850-2000: an introduction*, w: Clark Peter (red.), *The European city and green space: London, Stockholm, Helsinki and St Petersburg, 1850-2000*, Ashgate, Aldershot 2006, s. 247-272.

Anderson Anne, Darling Elizabeth, *The Hill Sisters: Cultural Philanthropy and the Embellishment of Lives in Late-Nineteenth-Century England*, w: Darling Elizabeth, Whitworth Lesley (red.), *Women and the Making of Built Space in England, 1870-1950*, Ashgate, Aldershot 2007, s. 33-50.

Ballantyne Andrew (red.), *Rural and Urban: Architecture Between Two Cultures*, Routledge, Abingdon 2010.

Baridon Michel, *Les Jardins. Paysagistes-Jardiniers-Poètes*, Robert Laffont, Paris 1998.

- Barucka Edyta, Redefining Polishness: The Revival of Crafts in Galicia around 1900, "Acta Slavica Iaponica" 2010, t. 28, s. 71-99. <https://doi.org/10.2307/25581536>
- Barucki Tadeusz, Zapomniany rozdział polskiego modernizmu, "Spotkania z Zabytkami" 2011, nr 9-10, s. 42-44.
- Baty-Tornikian Ginette (red.), Cités-jardins. Genèse et actualité d'une utopie, Editions Recherches / Ipraus, Paris 2001.
- Baty-Tornikian Ginette, Idées des cité-jardins. L'exemplarité de Suresnes (katalog wystawy), Editions de la Ville de Suresnes, Suresnes 1998.
- Baty-Tornikian Ginette, Les cités-jardins histoire et actualité d'une utopie, "CAES Magazine" 2006, nr 80, s. 26-27; www.caes.cnrs.fr.
- Beaufoy Helena, "Order out of chaos": the London Society and the planning of London 1912-1920, "Planning Perspectives" 1997, nr 12, s. 135-164. <https://doi.org/10.1080/026654397364708>
- Becker-Kilian Sibylle (red.), Hellerau. Die Idee vom Gesamtkunstwerk (katalog wystawy), Miriquidi Media, Leipzig 2009.
- Beevers Robert, The Garden City Utopia: A Critical Biography of Ebenezer Howard, Olivia Press, Abingdon 2002.
- Beger Claudia, Gartenstadt Hellerau: Architekturführer, Architectural Guide (tłum. Christopher Wynne), DVA, München 2008.
- Benjamin Walter, Pasaże (tłum. Ireneusz Kania), Wydawnictwo Literackie, Kraków 2006.
- Biblia Tysiąclecia, Pallotinum, Poznań-Warszawa 1983.
- Bielecki Janusz, Miasto-ogród Jaszuny. Próba odtworzenia dziejów, wyd. własne, Warszawa 2010.
- Błaszczak Małgorzata, "Poland's garden cities: the early responses to Howard's idea", niepublikowana praca magisterska napisana pod kierunkiem dr Edyty Baruckiej, Instytut Anglistyki, Wydział Neofilologii Uniwersytetu Warszawskiego, 2009.
- Blau Eve, The Architecture of Red Vienna, 1919-1934, MIT Press, Cambridge, Mass. 1999.
- Brenne Winfried (red.), Bruno Taut. Master of colourful architecture in Berlin / Meister des farbigen Bauens in Berlin, Braun, Berlin 2008.
- Brenne Winfried i in., Catalogue of the Works, w: Brenne Winfried (red.), Bruno Taut. Master of colourful architecture in Berlin / Meister des farbigen Bauens in Berlin, Braun, Berlin 2008, s. 33-155.
- Broniek Zofia, Aurelia Jaworska, z cyklu Podkowieński Słownik Biograficzny, "Podkowieński Magazyn Kulturalny" 2007, nr 53; www.podkowieńskimagazyn.pl.
- Brunt A.W., Pageant of Letchworth 1903-1914, Letchworth Printers Ltd, Letchworth 1942, www.lgcs.org.uk.
- Brückman de Renstrom Katarzyna, Salwator, Kraków, Europa: historia i architektura osiedla (1908-2003) na tle przemian w architekturze krakowskiej i europejskiej początku XX wieku, Politechnika Krakowska im. Tadeusza Kościuszki, Kraków 2003.

Bryder Linda, "Wonderlands of buttercup, clover and daisies". Tuberculosis and the open-air school movement in Britain, 1907-39, w: Cooter Roger (red.), In the Name of the Child. Health and Welfare 1880-1940, Routledge, London 1992, s. 72-95.

Brückman de Renstrom Katarzyna, Salwator, Kraków, Europa: historia i architektura osiedla (1908-2003) na tle przemian w architekturze krakowskiej i europejskiej początku XX wieku, Politechnika Krakowska im. Tadeusza Kościuszki, Kraków 2003.

Buder Stanley, Visionaries and Planners, Oxford University Press, Oxford 1990.

Campbell Gordon (red.), The Grove Encyclopedia of Decorative Arts, t. 2, Oxford University Press, Oxford 2006.

Canty Donald, Lasting Aalto Masterwork. The Library at Mount Angel Abbey, Mount Angel Abbey, St. Benedict, Oregon 1992.

Cepl-Kaufmann Gertrude, Sokoll Anne M.N., "From the North Comes the Light to Us!" - Scandinavian Artists in Friedrichshagen at the Turn of the Century, w: Berg Hubert van den i in. (red.), Cultural History of the Avant-Garde in the Nordic Countries 1900-1925, Rodopi, Amsterdam-New York 2012, s. 183-200. https://doi.org/10.1163/9789401208918_013

Châtelet Anne-Marie, Open Air School Movement; www.fags.org.

Cherry Gordon E., Town Planning in Britain since 1900, Blackwell, Oxford 1996.

Christiany Janine, Louis Van der Swaelmen, w: Racine Michel (red.), Créateurs de jardins et de paysages, t. 2, Actes Sud Nature, Arles-Paris 2002.

Clark Peter (red.), The European city and green space: London, Stockholm, Helsinki and St Petersburg, 1850-2000, Ashgate, Aldershot 2006.

Clark Peter, Hietala Marjatta, Helsinki and green space, 1850-2000: an introduction, w: Clark Peter (red.), The European city and green space: London, Stockholm, Helsinki and St Petersburg, 1850-2000, Ashgate, Aldershot 2006, s. 175-188.

Collins George R., Collins Crasemann Christiane, Camillo Sitte: The Birth of Modern City Planning, Dover Publications, New York 2006 (1986).

Cooke Catherine, Russian responses to the garden city idea, "Architectural Review" 1978, nr 6, s. 353-363.

Creating Garden Cities and Suburbs Today: A Guide for Councils, Town and Country Planning Association, London 2013; www.tcpa.org.uk.

Creese Walter, The Search for Environment. The Garden City: Before and After, John Hopkins University Press, Baltimore 1966.

Czikałowa Irina R., Imia w naukie: profiessor Pawieł G. Miżujew (1861-1932), "Rossijskije i sławianskije issliedowanija" 2010, s. 183-193; www.rsijournal.net.

Czyżewski Adam, Trzewia Lewiatana, Państwowe Muzeum Etnograficzne w Warszawie, Warszawa 2009.

Darling Elizabeth, Whitworth Lesley (red.), Women and the Making of Built Space in England, 1870-1950, Ashgate, Aldershot 2007.

Davies Norman, Europa. Rozprawa historyka z historią (tłum. Elżbieta Tabakowska), Znak, Kraków 1998.

Decaix Patrick, Redeker Cornelia, Otto Neurath. Isotopia, 2008, www.architecturaltheory.eu.

Domaradzki Krzysztof, Podkowa Leśna a procesy urbanizacyjne, "Podkowiński Magazyn Kulturalny" 2006, nr 49-50; www.podkowianskimagazyn.pl.

Dummett Emma, An Unlikely Influence: Le Corbusier and the Garden City Movement, w: Ballantyne Andrew (red.), Rural and Urban: Architecture Between Two Cultures, Routledge, Abingdon 2010, s. 177-190.

Faber Tobias, A History of Danish Architecture, Det Danske Selskab, Copenhagen 1963.

Gadacz Tadeusz, Milerski Bogusław (red.), Religia. Encyklopedia PWN, t. 7, PWN, Warszawa 2003.

Gall Anthony, A Return to Pure Sources. The Role of Folk Architecture in the Early Architectural Works of Károly Kós, w: Purchla Jacek (red.), Vernacular Art in Central Europe, Międzynarodowe Centrum Kultury, Kraków 2001, s. 221-241.

Galonska Clemens, Elstner Frank, Gartenstadt / Garden City of Hellerau, Palisander, Chemnitz 2007.

Geertse Michel, Garden cities to the world! The international propagation of the garden city idea 1913-1926; www.academia.edu.

Gehl Jan, "Cities for People: Geddes' Legacy", wykład z 7 września 2012 r., Royal Town Planning Institute Scotland, Edynburg; www.vimeo.com.

Gehl Jan, Życie między budynkami, Wydawnictwo RAM, Kraków 2009.

Gellér Katalin, Hungarian Art Nouveau and its English Sources, "Hungarian Studies" 1990, t. 6, nr 2, s. 155-167.

Gerle János, Vernacular Architecture in the Service of Social Development, w: Purchla Jacek (red.), Vernacular Art in Central Europe, Międzynarodowe Centrum Kultury, Kraków 2001, s. 205-220.

Girouard Mark, The English Town, Yale University Press, New Haven-London 1990.

Grahn Patrik, Stigsdotter Ulrika A., Landscape Planning and Stress, "Urban Forestry and Urban Greening" 2003, nr 2, s. 1-18. <https://doi.org/10.1078/1618-8667-00019>

Gray A. Stuart, Miller Mervyn, Hampstead Garden Suburb, Phillimore, Chichester 1992.

Grątkowski Grzegorz, Architektura Podkowy Leśnej, Towarzystwo Przyjaciół Miasta Ogrodu Podkowa Leśna, Podkowa Leśna 2007.

Guerrand Roger-Henri, Henri Sellier, hygiéniste et éducateur, 1919-1939, w: Baty-Tornikian Ginette (red.), Cités-jardins. Genèse et actualité d'une utopie, Editions Recherches / Ipraus, Paris 2001, s. 101-109.

Günter Angelika, Bruno Taut and the German Werkbund, w: Brenne Winfried (red.), Bruno Taut. Master of colourful architecture in Berlin / Meister des farbigen Bauens in Berlin, Braun, Berlin 2008, s. 12-17.

Hall Peter Geoffrey, Ward Colin, Sociable cities: the legacy of Ebenezer Howard, John Wiley & Sons, Chichester 1998.

- Hall Thomas, Stockholm: The Making of a Metropolis, Routledge, Abingdon 2009.
- Haney David, When Modern Was Green: Life and Work of Landscape Architect Leberecht Migge, Routledge, New York-London 2010.
- Hardy Dennis, From Garden Cities to New Towns: Campaigning for Town and Country Planning, Routledge, Chapman&Hall, New York 1991.
- Hardy Dennis, Tomorrow & Tomorrow. 1899-1999, Town and Country Planning Association, London 1999; www.tcpa.org.uk.
- Hardy Dennis, Utopian England: Community Experiments, 1900-1945, Spon, London 2000.
- Harris Teresa Marie, "The German Garden City Movement: Architecture, Politics and Urban Transformation, 1902-1931", niepublikowana rozprawa doktorska, Graduate School of Arts and Sciences, Columbia University 2012; www.academiccommons.columbia.edu.
- Hartmann Kristiana, Deutsche Gartenstadtbewegung: Kulturpolitik und Gesellschaftsreform, Heinz Moos Verlag, München 1976.
- Helmreich Anne, The English Garden and National Identity. The Competing Styles of Garden Design 1870-1914, Cambridge University Press, Cambridge 2002.
- Hennaut Eric, Liesens Liliane (red.), Cités-jardins 1920-1940 en Belgique, Archives d'Architecture Moderne, Brussels 1994.
- Honigsbaum Frank, Christopher Addison: A Realist in Pursuit of Dreams, w: Porter Dorothy, Porter Roy (red.), Doctors, Politics and Society: Historical Essays, Rodopi, Amsterdam 1993, s. 229-246.
- Hooimeijer Fransje, Geldof Govert, The form and function of water in the city, w: Hooimeijer Fransje, Toorn Vrijthoff Wout (red.), More Urban Water: Design and Management of Dutch Water Cities, Taylor&Francis Group, London 2008, s. 19-54; www.bk.tudelft.nl.
- Horne Janet Regina, A Social Laboratory for Modern France: The Musée Social and the Rise of a Welfare State, Duke University Press, Durham 2002. <https://doi.org/10.1215/9780822383246>
- Horne Janet Regina, Dans l' intérêt public: Espaces verts et visions de la planification urbaine au Musée social, 1907-1920, w: Baty-Tornikian Ginette (red.), Cités-jardins. Genèse et actualité d'une utopie, Editions Recherches / Ipraus, Paris 2001, s. 73-82.
- Horne Janet Regina, Le Musée social à l'origine: les métamorphoses d'une idée, "La Revue Sociale" 1995, nr 171, s. 47-70; gallica.bnf.fr. <https://doi.org/10.2307/3779538>
- Huml Irena, Polska sztuka stosowana XX wieku, Wydawnictwa Artystyczne i Filmowe, Warszawa 1978.
- Imbert Dorothee, Between Garden and City: Jean Canneel-Claes and Landscape Modernism, University of Pittsburgh Press, Pittsburgh 2009.
- Jackson Frank, Sir Raymond Unwin: Architect, Planner and Visionary, A. Zwemmer, London 1985.
- Jackson Lesley, Twentieth Century Pattern Design, Princeton Architectural Press, New York 2002.
- Jefferies Matthew, Lebensreform. A Middle-Class Antidote to Wilhelminism?, w: Eley Geoff, Retallack James (red.), Wilhelminism and its Legacies: German Modernities, Imperialism, and the Meanings of Reform, 1890-1930, Berghahn Books, New York-Oxford 2008, s. 91-104.

Joch Andreas, International Federation for Housing and Planning, "Transatlantic Perspectives" 2014, www.transatlanticperspectives.org.

Kamoun Patrick, Paris-Jardins, Garden City of Draveil (Seine et Oise), "Ciudades" 2000-2001, nr 6, s. 49-56; <https://doi.org/10.24197/ciudades.06.2000.49-56>

Keeble Trevor, "Everything Whispers of Wealth and Luxury": Observation, Emulation and Display in the well-to-do Victorian Home, w: Darling Elizabeth, Whitworth Lesley (red.), Women and the Making of Built Space in England, 1870-1950, Ashgate, Aldershot 2007, s. 69-87.

Kent Neil, Helsinki: A cultural and literary history, Interlink Books, New York 2005.

Keserű Katalin, Art Contacts between Great Britain and Hungary at the Turn of the Century, "Hungarian Studies" 1990, t. 6, nr 2, s. 141-154.

Kiem Karl, Die Gartenstadt Staaken (1914-1917). Typen, Gruppen, Varianten, Gebrüder Mann Verlag, Berlin 1997.

Kononowicz Wanda, Osiedla we Wrocławiu (1900-1939); www.ma.wroc.pl.

Kononowicz Wanda, Wrocław. Kierunki rozwoju urbanistycznego w okresie międzywojennym, Oficyna Wydawnicza Politechniki Wrocławskiej, Wrocław 1997.

Korthals Altes Willem K., Faludi Andreas, Why the Greening of Red Vienna Did Not Come to Pass: An Unknown Chapter of the Garden City Movement 1919-1934, "European Planning Studies" 1995, t. 3, nr 2, s. 205-225. <https://doi.org/10.1080/09654319508720301>

Krastiņš Jānis, Mežaparks, Zinātne, Rīga 1997.

Kubiak Janusz, Rudziński Krzysztof, Urbanistyka Podkowy Leśnej, w: Podkowa Leśna i Stawisko. Szkice z dziejów (praca zbiorowa), Towarzystwo Przyjaciół Miasta Ogrodu Podkowa Leśna, Podkowa Leśna 2000, s. 7-62.

Kulesza Krzysztof, Niewielka kolejka wielkich idei, EKD, Grodzisk Mazowiecki 2011.

Law Alex, The Ghost of Patrick Geddes: Civics As Applied Sociology, "Sociological Research Online" 2005, t. 10, nr 2; <https://doi.org/10.5153/sro.1092>

Lekan Thomas M., Imagining the Nation in Nature. Landscape Preservation and German Identity, 1885-1945, Harvard University Press, Harvard 2004.

Lento Katri, The role of nature in the city: green space in Helsinki, 1917-1960, w: Clark Peter (red.), The European city and green space: London, Stockholm, Helsinki and St Petersburg, 1850-2000, Ashgate, Aldershot 2006, s. 188-207.

Les cités-jardins de la région d'Ile de France, "Cahiers de l'Institut d'aménagement et d'urbanisme de la région d'Ile-de-France" 1978 (maj), t. 51.

Lipińska Alicja, Narkiewicz-Jodko Małgorzata, Walicka Barbara, Zieleń Podkowy Leśnej, w: Podkowa Leśna i Stawisko. Szkice z dziejów (praca zbiorowa), Towarzystwo Przyjaciół Miasta Ogrodu Podkowa Leśna, Podkowa Leśna 2000, s. 108-138.

Lübbren Nina, Rural Artists' Colonies in Europe, 1870-1910, Manchester University Press, Manchester 2001.

- MacCarthy Fiona, *The Simple Life: C.R. Ashbee in the Cotswolds*, University of California Press, Berkeley-Los Angeles 1981.
- Macdonald Murdo, *A European Scot*. Patrick Geddes, University of Edinburgh, Edinburgh 1997.
- Maciuka John V., *Before the Bauhaus: Architecture, Politics, and the German State, 1890-1920*, t. 2, Cambridge University Press, Cambridge 2005.
- Maes Jan, *L'expérience des cités-jardins dans le contexte de la reconstruction de la Belgique après 1918*, w: Smets Marcel (red.), *Resurgam. La reconstruction en Belgique après 1914*, Crédit Communal, Bruxelles 1985, s. 189-213.
- Magri Susanna, *Le Musée social, Georges Benoît-Lévy et les cités-jardins, 1900-1909*, w: Baty-Tornikian Ginette (red.), *Cités-jardins. Genèse et actualité d'une utopie*, Editions Recherches / Ipraus, Paris 2001, s. 83-92.
- Mairet Philip, *Pioneer of Sociology. The Life and Letters of Patrick Geddes*, Lund Humphries, London 1957.
- Mann Barbara, *A Place in History. Modernism, Tel Aviv and the Creation of Jewish Urban Space*, Stanford University Press, Stanford 2006.
- Marsh Jan, *Back to the Land. The Pastoral Impulse in Victorian England from 1880 to 1914*, Quartet Books, London-Melbourne-New York 1982.
- Masheck Joseph, *Adolf Loos: The Art of Architecture*, I.B. Tauris, London 2013.
- McKay George, *Radical Gardening: Politics, Idealism and Rebellion in the Garden*, Frances Lincoln, London 2011.
- McKibbin Ross, *Classes and Cultures: England 1918-1951*, Oxford University Press, Oxford 1998.
<https://doi.org/10.1093/acprof:oso/9780198206729.001.0001>
- Miller Mervyn (red.), *Nothing Gained by Overcrowding*. Sir Raymond Unwin, Routledge, Abingdon 2014.
- Miller Mervyn, *Architects of Letchworth Garden City, noty biograficzne o architektach Letchworth (Thomas Geoffrey Lucas, Cecil Hignett, C.M. Crickmer i in.)*, Letchworth Garden City Heritage Foundation, Letchworth 1999-2000.
- Miller Mervyn, "Barry Parker: before and after Jardim America", referat wygłoszony podczas XV konferencji International Planning History Society w São Paulo, 15-18 lipca 2012 r.;
www.fau.usp.br/iphs.
- Miller Mervyn, *English Garden Cities. An Introduction*, English Heritage, Swindon 2010.
- Miller Mervyn, *Letchworth. The First Garden City*, Phillimore, Chichester 2002.
- Moissinac Christine, *Henri Sellier et la Vie Urbaine, 1919-1939*, w: Baty-Tornikian Ginette (red.), *Cités-jardins. Genèse et actualité d'une utopie*, Editions Recherches / Ipraus, Paris 2001, s. 93-99.
- Mumford Eric, *The CIAM Discourse on Urbanism 1928-1960*, MIT Press, Cambridge, Mass. 2000.
- Mumford Lewis, *The Garden City Idea and Modern Planning (1945)*, esej wprowadzający reprodukowany w: Howard Ebenezer, *Garden Cities of To-morrow*, MIT Press, Cambridge, Mass. 1965, s. 29-40.

Murphy Graham, *Founders of the National Trust*, National Trust, London 2002 (1987).

Nagy Gergely, Szelényi Károly, *Garden Cities. The British Example in Hungary*, Hungarian Pictures, Veszprém-Budapest 2008.

Nagy Gergely, *Utopie et cités-jardins. L'exemple de la colonie Wekerle à Budapest (Hongrie)*, "Revue des Sciences Sociales" 2001, nr 28, s. 97-103.

Nikula Ritta, *Focus on Finnish 20th century architecture and town planning*, Helsinki University Press, Helsinki 2006.

Nitschke Thomas, *Die ersten Jahre / Early development; 1918-1945; 1945-1990*, w: Becker-Kilian Sibylle (red.), *Hellerau. Die Idee vom Gesamtkunstwerk (katalog wystawy)*, Miriquidi Media, Leipzig 2009, s. 18-55.

Nowakowski Maciej, Bańkowska Barbara, *Sto lat planowania przestrzeni polskich miast (1910-2010)*, Oficyna Naukowa, Warszawa 2012.

Nowicka Barbara, *Dzieje Stawiska*, w: *Podkowa Leśna i Stawisko. Szkice z dziejów (praca zbiorowa)*, Towarzystwo Przyjaciół Miasta Ogrodu Podkowa Leśna, Podkowa Leśna 2000, s. 63-107.

Olszewski Andrzej K., *Nowa forma w architekturze polskiej 1900-1925. Teoria i praktyka*, Ossolineum, Wrocław 1967.

Oshima Ken Tadashi, *Denenchōfu: Building the Garden City in Japan*, "The Journal of the Society of Architectural Historians" 1996, t. 55, nr 2, s. 140-151. <https://doi.org/10.2307/991116>

Ostrowski Waław, *Contemporary town planning. From the origins to the Athens Charter*, International Federation for Housing and Planning, The Hague 1970.

Pawłowski Krzysztof K., *Początki polskiej nowoczesnej myśli urbanistycznej*, w: *Sztuka około 1900*, Materiały Sesji Stowarzyszenia Historyków Sztuki, PWN, Warszawa 1969, s. 63-92.

Péteri Éva, *Pre-Raphaelitism in Hungary*, w: Tobin Thomas J. (red.), *Worldwide Pre-Raphaelitism*, New York 2005, s. 185-214.

Podkowa Leśna i Stawisko. Szkice z dziejów (praca zbiorowa), Towarzystwo Przyjaciół Miasta Ogrodu Podkowa Leśna, Podkowa Leśna 2000.

Polska tradycja miast ogrodów / Garden Cities in the Polish Tradition (praca zbiorowa), Stowarzyszenie Związek Podkowiec, Podkowa Leśna 2012.

Ponte Alexandra, *Patric Geddes et les laboratoires de l'évolution*, w: Baty-Tornikian Ginette (red.), *Cités-jardins. Genèse et actualité d'une utopie*, Editions Recherches / Ipraus, Paris 2001, s. 27-34.

Purchla Jacek (red.), *Vernacular Art in Central Europe*, Międzynarodowe Centrum Kultury, Kraków 2001.

Rasmussen Steen Eiler, *London. The Unique City*, Penguin Books, Harmondsworth 1960.

Reynolds Sian, *Paris-Edinburgh: Cultural Connections in the Belle Epoque*, Ashgate, Aldershot 2007.

Rodriguez Jésus, *Commune de Draveil. Zone de Protection du Patrimoine Architectural et Urbain*, Dossier réalisée par Conseil d'Architecture d'Urbanisme et d'Environnement, 1995; www.draveil.fr.

Roguska Jadwiga, Miasto w poszukiwaniu sielskiego klimatu: warszawskie kolonie willowe, w: Wierzbicka Bożena (red.), Miasto z widokiem na wieś, Warszawa 1998, s. 153-174.

Rook Tony, Welwyn Garden City Past, Phillimore, Chichester 2001.

Rykwert Joseph, Pokusa miejsca. Przeszłość i przyszłość miast (tłum. Tomasz Bieroń), Międzynarodowe Centrum Kultury, Kraków 2013.

Sambricio Carlos, Madrid, vivienda y urbanismo: 1900-1960, Ediciones Akal, Madrid 2004.

Schmidt-Thomsen Helga, Light and colour in the work of Bruno Taut, w: Brenne Winfried (red.), Bruno Taut. Master of colourful architecture in Berlin / Meister des farbigen Bauens in Berlin, Braun, Berlin 2008, s. 18-25.

Scruby John, Bernard Newdigate 1869-1944, "The Letchworth Garden City Society Journal" 1996, nr 64; www.lgcs.org.uk.

Sellali Amina, La cité-jardins de Suresnes: l'architecture au service d'une politique urbaine d'avant-garde, w: Baty-Tornikian Ginette (red.), Cités-jardins. Genèse et actualité d'une utopie, Editions Recherches / Ipraus, Paris 2001, s. 117-132.

Sestoft Jørgen, Christiansen Jørgen Hegner, Guide to Danish Architecture, t. 1: 1000-1960, Arkitektens Forlag, Copenhagen 1995.

Sikora Bernd, Die Idee / The Idea, w: Becker-Kilian Sibylle (red.), Hellerau. Die Idee vom Gesamtkunstwerk (katalog wystawy), Miriquidi Media, Leipzig 2009, s. 8-17.

Smets Marcel (red.), Resurgam. La reconstruction en Belgique après 1914, Crédit Communal, Bruxelles 1985.

Smets Marcel, L'avènement de la cité-jardin en Belgique. Histoire de l'habitat social en Belgique de 1830 à 1930, Éditions Mardaga, Bruxelles 1977.

Sokołowska-Moskwiak Joanna, Idea miasta-ogrodu na przykładach osiedli miast górnośląskich, Wydawnictwo Politechniki Śląskiej, Gliwice 2011.

Sołtys Maria, Krasucki Michał, Antoni Jawornicki 1886-1950. Architekt i urbanista (katalog wystawy), Oddział Warszawski SARP, Warszawa 2009.

Standish Meacham, Regaining Paradise: Englishness and the Early Garden City Movement, Yale University Press, New Haven 1999.

Steele Tom, Knowledge is Power!: The Rise and Fall of European Popular Educational Movements, 1848-1939, Peter Lang, Bern 2007.

Stieber Nancy, Housing Design and Society in Amsterdam: Reconfiguring Urban Order and Identity, 1900-1920, Chicago University Press, Chicago 1998.

<https://doi.org/10.7208/chicago/9780226774220.001.0001>

Strasz Izabella, Modernizm w mieście ogrodzie na przykładzie kolonii Soplicowo, "Spotkania z Zabytkami" 2012, nr 5-6, s. 4-11.

Stuhlpfarrer Anna, The Vienna Settlement Movement; www.werkbundsiedlungwien.at.

Supińska-Polit Edyta, Dom Arts & Crafts. Geneza i idea, Neriton, Warszawa 2004.

Swenarton Mark, *Homes Fit for Heroes: The Politics and Architecture of Early State Housing in Britain*, Heinemann, London 1981.

Szczerski Andrzej, *Central Europe*, w: Livingstone Karen, Parry Linda (red.), *International Arts and Crafts* (katalog wystawy), V&A Publications, London 2005, s. 238-251.

Szczerski Andrzej, *Wzorce tożsamości. Recepcja sztuki brytyjskiej w Europie środkowej około roku 1900*, Universitas, Kraków 2002.

Szejnert Małgorzata, *Czarny ogród*, Znak, Kraków 2007.

Szmelter Alicja, *Młociny 1913-14*, w: *Polska tradycja miast ogrodów / Garden cities in the Polish tradition* (praca zbiorowa), Związek Podkowian, Podkowa Leśna 2012, s. 16-17.

Szmelter Alicja, *Wybrane zagadnienia ochrony konserwatorskiej podwarszawskich miast ogrodów, w: Budownictwo społeczne I połowy XX wieku w Europie. Problemy ochrony i rewitalizacji* (materiały z międzynarodowej konferencji), Wydział Architektury Politechniki Gdańskiej, Gdańsk 2000, s. 162-165.

Tarn John Nelson, *Five Per Cent Philanthropy: An Account of Housing in Urban Areas Between 1840 and 1914*, Cambridge University Press, Cambridge 1973.

Tatarkiewicz Władysław, *Dzieje sześciu pojęć*, PWN, Warszawa 1975.

The Transactions of the Royal Institute of British Architects Town Planning Conference, London, 10-15 October 1910, Routledge, Abingdon 2011.

Turowski Andrzej, *Budowniczość świata. Z dziejów radykalnego modernizmu w sztuce polskiej*, Universitas, Kraków 2000.

Tyszka Andrzej, *Polskie miasta ogrody w tradycji europejskiej*, w: *Polska tradycja miast ogrodów / Garden Cities in the Polish Tradition* (praca zbiorowa), Związek Podkowian, Podkowa Leśna 2012, s. 5-11.

Tyszka Andrzej, *Żyjąc wśród leśnych ogrodów*, Świętokrzyskie Towarzystwo Regionalne, Zagnańsk-Podkowa Leśna 2006.

Urbaniak Jadwiga, *Wrocławska Wystawa Werkbundu WUWA 1929*, Muzeum Architektury we Wrocławiu, Oficyna Wydawnicza Politechniki Wrocławskiej, Wrocław 2002.

Uyttenhove Pieter, *Les efforts internationaux pour une Belgique moderne*, w: Smets Marcel (red.), *Resurgam. La reconstruction en Belgique après 1914*, Crédit Communal, Bruxelles 1985, s. 33-70.

Ward Stephen Victor, *Planning and Urban Change*, SAGE Publications, London-Thousand Oaks-New Delhi 2004.

Ward Stephen Victor, *The Garden City as a Global Project*, "Town and Country Planning" 1998, dodatek specjalny "One Hundred Years of To-Morrow", s. 28-32.

Ward Stephen Victor, *The Garden City. Past, Present and Future*, Spon, London 1992.

Watanabe Schun-Ichi J., *The Japanese Garden City*, w: Ward Stephen Victor, *The Garden City. Past, Present and Future*, Spon, London 1992, s. 69-86.

Waymark Janet, recenzja z Haney David H., *When Modern Was Green: Life and Work of Landscape Architect Leberecht Migge* (2010), "Landscape Journal: design, planning, and management of the land" 2011, t. 30, nr 1, s. 152-154.

Werquin Ann-Carol, Demangeon Alain, Architecture végétale et solidarité sociale, w: Baty-Tornikian Ginette (red.), Cités-jardins. Genèse et actualité d'une utopie, Editions Recherches / Ipraus, Paris 2001, s. 151-157.

Wittels Małgorzata, Antoni Jawornicki, "Podkowiński Magazyn Kulturalny" 2006, nr 49-50;
www.podkowianskimagazyn.pl.

Wittels Małgorzata, Album z Podkową, Towarzystwo Przyjaciół Miasta Ogrodu Podkowa Leśna, Podkowa Leśna 1996.

Worpole Ken, Here Comes the Sun: Architecture and Public Space in Twentieth-Century European Culture, Reaktion Books, London 2000.

Wróblewski Bogdan, Podkowa Leśna. Miasto-Ogród do 1939 roku, Towarzystwo Przyjaciół Miasta Ogrodu Podkowa Leśna, Podkowa Leśna 2003.

Wsieobsczaja Istorija Architektury, t. 10: Architektura XIX - naczala XX w., Izdatielstwo Litieratury po Stroitelstvu, Moskwa 1972.

Żukowska-Maziarska Anna, Podkowa Leśna. Przewodnik, Towarzystwo Przyjaciół Miasta Ogrodu Podkowa Leśna, Podkowa Leśna 2008.

Strony internetowe

www.bluemountain.princeton.edu, dostęp: czerwiec 2014.

www.bs.sejm.gov.pl, dostęp: październik 2013.

www.sociologie.celeonet.fr, dostęp: grudzień 2012.

www.urbanplanning.library.cornell.edu, dostęp: grudzień 2012.

www.assemblee-nationale.fr, dostęp: styczeń 2013.

www.bbc.co.uk, dostęp: wrzesień 2013.

www.britannica.com, dostęp: październik 2013.

www.cndp.fr, dostęp: marzec 2014.

www.codexsinaiticus.org, dostęp: styczeń 2014.

www.deutsche-biographie.de, dostęp: październik 2013.

www.dwh.de, dostęp: październik 2013.

www.festspielhaus-hellerau.com, dostęp: październik 2013.

www.hgstrust.org, dostęp: kwiecień 2014.

www.irismonument.be, dostęp: styczeń 2014.

www.lacambre.be, dostęp: luty 2014.

www.mont-valerien.fr, dostęp: maj 2014.

www.neuegalerie.org, dostęp: październik 2013.

www.nobelprize.org, dostęp: czerwiec 2014.

www.octaviahill.org, dostęp: czerwiec 2013.

www.odis.be, dostęp: luty 2014.

www.philipclissett.co.uk, dostęp: grudzień 2014.

www.tcpa.org.uk, dostęp: czerwiec 2014.

www.upa-bua-arch.be, dostęp: styczeń 2012.